

Stichting Reclame Code
t.a.v. Reclame Code Commissie
Postbus 75684
1070 AR Amsterdam
Per e-mail: klacht@reclamecode.nl

Stichting Wakker Dier
Sarphatistraat 654
Postbus 92024
1090 AA Amsterdam

Amsterdam, 21 april 2020

Betreft: klacht over de tv-commercial 'Veeteelt hoort bij Nederland'

Geachte leden van de Commissie,

Met dit schrijven wenst stichting Wakker Dier een klacht in te dienen over de onderstaande uiting van Farmers Defence Force.

De bestreden uiting

De uiting betreft een televisie-commercial van 30 seconden, waarin voornamelijk beelden worden getoond van (werkzaamheden in) agrarische bedrijven, waaronder beelden van vee. De beelden worden begeleid door een voice-over.

Tekst Voice-over:

“Onze boeren horen bij Nederland. Ze zorgen goed voor onze bodem. Dat verbetert de bodemkwaliteit en het bodemleven. Ze weten om te gaan met hoge eisen. Ze produceren ons voedsel, puur natuur, vers van het land, met alleen het beste voor plant en dier. Ze verdienen respect en een eerlijke prijs. U, de consument, speelt daarin de sleutelrol. U wilt toch ook veilig en betrouwbaar voedsel? Boeren horen bij Nederland. We kunnen niet zonder boeren. Geef ze de waardering die ze verdienen. Bedankt namens al onze boeren.”

De commercial wordt sinds week 15 uitgezonden op de publieke omroep – NPO 1, 2 en 3 – en is tevens beschikbaar op YouTube¹.

Achtergrond

Farmers Defence Force is een belangenorganisatie voor Nederlandse boeren. De organisatie is vorig jaar opgericht en is met name bekend geworden tijdens de boerenprotesten. Zij kwam verscheidene keren in het nieuws met controversiële uitspraken en dreigementen².

De tv-commercial van Farmers Defence Force wordt momenteel gratis uitgezonden op de publieke omroep. Vanwege de situatie rondom het coronavirus heeft de publieke omroep

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=F-1WVHJXzVM>

² <https://nos.nl/video/2314723-voorman-farmers-defence-force-vergelijkt-behandeling-boeren-met-jodenvervolging.html>
<https://www.parool.nl/nederland/kabinet-is-intimidatie-en-dreigementen-farmers-defence-force-spuugzat~b92480ac/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

(reclame-)zendtijd over die zij gratis aanbiedt aan brancheorganisaties en belangenverenigingen. Farmers Defence Force maakt gebruik van deze regeling.

Inhoud van de klacht

In de bestreden uiting stelt Farmers Defence Force dat boeren:

1. Voedsel puur natuur produceren
2. Produceren met alleen het beste voor plant en dier

Wij bestrijden elk van deze twee claims.

Claim 1. 'Voedsel puur natuur produceren'

In ons land 'produceren' we elk jaar ongeveer 500 miljoen dieren, onder afschuwelijke omstandigheden. Fabrieksmatig worden dieren vermeerderd, vetgemest en verwerkt. Hieronder geef ik enkele van de vele voorbeelden waarom deze vee-industrie niet natuurlijk is.

Dikbilkoeien

Dikbilkoeien zijn doorgefokt op een genetisch defect dat dubbele bespiering veroorzaakt. Met enorme spiergroei, vooral op de billen, voor extra veel biefstuk. De fokkerij is zo doorgeschooten dat natuurlijk bevallen haast niet meer mogelijk is³. De woorden 'puur natuur' horen niet bij een ras dat in de natuur niet zou overleven. Want natuurlijke voortplanting is onmogelijk geworden en bijna alle kalveren worden met een keizersnede geboren. In sommige Europese landen is het fokken met dikbilrassen daarom verboden.

Plofkip

Jaarlijks worden in Nederland 350 miljoen plofkippen grootgebracht⁴. Deze groeien in 41 dagen uit van een geelpluizig kuikentje tot een vleeshomp van 2,3 kilo.⁵ Deze onnatuurlijk snelle groei wordt mogelijk gemaakt door middel van genetische selectie en een eiwitrijk dieet.

Tegen de tijd dat de kuikens zwaar genoeg zijn voor de slacht, zakken ze dikwijls door de poten op weg naar de voerbak⁶. Miljoenen kuikens gaan al dood voor deze slachtleeftijd⁷, bijvoorbeeld doordat hun hart het grote lichaam niet meer kan onderhouden. Van nature kunnen kippen tot wel twintig jaar oud worden⁸, maar voor een doorgefokte plofkip zou het fysiologisch gezien een prestatie zijn om het eerste jaar te overleven.

³ WUR, 2019: <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/Dikbilkoeien-genotypering-voor-Bewust-Natuurlijke-Luxe.htm>

WUR, 2011: <https://edepot.wur.nl/157406>

⁴ WUR, 2018: <https://files.wakkerdier.nl/app/uploads/2018/08/16100651/2018-WUR-update-ongerief-Vleeskuikens.pdf>

⁵ WUR, 2018: <https://files.wakkerdier.nl/app/uploads/2018/08/16100651/2018-WUR-update-ongerief-Vleeskuikens.pdf>

⁶ EFSA. (2012). Scientific report updating the EFSA opinions on the welfare of broilers and broiler breeders. *EFSA Supporting Publications*, 9(6), 295E.

⁷ Wakker Dier, 2017: <https://files.wakkerdier.nl/app/uploads/2017/11/17155444/Sterfte-in-de-veehouderij.pdf>

⁸ <http://www.kipkiplekker.nl/junior/de-kip/article/146/Hoe-oud-wordt-een-kip->

“Ter vergelijking: als een mens zo snel zou groeien als een vleeskuiken, dan zou hij als hij twee was 160 kilo wegen.”

Dierwetenschappers over de snelle groei van vleeskuikens.⁹

Antibiotica

De selectie op efficiëntie en een snelle groei¹⁰ en de onnatuurlijke leefomgeving van staal, beton en mest¹¹, maakt landbouwhuisdieren vatbaarder voor ziekten. Daarnaast worden dieren in de Nederlandse vee-industrie in groten getale op een klein oppervlak gehouden. Deze combinatie verhoogt de kans op ziekte-uitbraken.

Om ziekten te verhelpen wordt er veel antibiotica ingezet. In 2018 was de verkoop van antibiotica in massa actieve stof 179.134 kilo¹². Het hoge verbruik van antibiotica is een graadmeter dat het systeem onnatuurlijk in elkaar zit en met kunst- en vliegwerk overeind gehouden moet worden. Ter indicatie: in de biologisch veehouderij – waar dieren meer ruimte krijgen en vaker en langer naar buiten mogen – is het antibioticaverbruik lager. Zo kreeg een koe in de biologische melkveehouderij in 2011 gemiddeld 1,75 dagdoseringen antibiotica per jaar. In de gangbare veehouderij was dat 5,8¹³.

Pijnlijke ingrepen

Om dieren aan te passen voor een leven in een kleine ruimte, worden de krulstaarten van biggetjes afgebrand. Bij kalkoenen wordt een stuk van de snavel verwijderd. En bij kalfjes wordt de hoornaanzet weggebrand zodat ze geen hoorntjes krijgen. Stuk voor stuk voorbeelden van pijnlijke ingrepen aan het natuurlijke lichaam van het dier om het aan te passen aan een onnatuurlijke omgeving.

Claim 2. ‘Produceren met alleen het beste voor plant en dier’

Farmers Defence Force stelt dat boeren produceren met *het beste* voor dieren. Deze absolute claim is onjuist. Zoals onderbouwd bij claim 1, maken boeren diverse keuzes ten behoeve van een hoge efficiëntie en productiecijfers. Deze keuzes gaan ten koste van dierenwelzijn. Ze zorgen voor stress, pijn, fysiologische ontwikkelingsstoornissen, vruchtbaarheidsproblemen en sterfte¹⁴. En zoals de Raad van Dieraangelegenheden zegt in hun ‘staat van het dier’: *Er bestaan nog steeds zorgen over de hoge productie-eisen, de korte levensduur van productiedieren, de beperkte ruimte die de dieren krijgen, het vaak matige stalklimaat en de beperkte mogelijkheden om natuurlijk gedrag te uiten.*¹⁵

Maar zelfs binnen het huidige systeem – waarin efficiëntie en lage economische kosten de boventoon voeren – is nog veel ruimte om beter voor dieren te zorgen. Om dit toe te lichten geef ik hieronder enkele voorbeelden.

Kalversterfte

Melkkoeien moeten jaarlijks een kalf krijgen om ervoor te zorgen dat zij melk geven. De mannelijke kalfjes die hieruit voortkomen zijn economisch gezien vrijwel waardeloos. Als

⁹ Grandin, T.; Deesing, M. J. (2014): Genetics and the behavior of domestic animals. Amsterdam [etc.]: Elsevier. p. 435 [“If you grew as fast as a chicken, you’d weigh 349 pounds at age 2.”]

¹⁰ EFSA. (2012). Scientific report updating the EFSA opinions on the welfare of broilers and broiler breeders. *EFSA Supporting Publications*, 9(6), 295E.

¹¹ GD: <https://www.gddiergezondheid.nl/stalklimaat>

¹² SDa jaarrapportage antibiotica 2018: <https://cdn.i-pulse.nl/autoriteitdiergeneesmiddelen/userfiles/sda%20jaarrapporten%20ab-gebruik/AB-rapport%202018/sda-rapportage-2018-def-err.pdf>

¹³ WUR, 2011: <https://edepot.wur.nl/188844>

¹⁴ WUR, 2011: <https://edepot.wur.nl/190225>

¹⁵ Staat van het Dier (2019): <https://www.rda.nl/publicaties/publicaties/2019/10/04/de-staat-van-het-dier>

gevolg hiervan krijgen deze kalfjes vaak minder aandacht en een slechtere verzorging. Het sterftepercentage van kalveren op Nederlandse melkveebedrijven ligt al jaren boven de tien procent. In 2015 was dit gemiddeld 13,3 procent, waarbij de kalveren die sterven rondom de geboorte niet mee zijn gerekend¹⁶. De belangrijkste sterforzaak is uitdroging door diarree en te weinig vochtverstrekking.

Volgens experts kan deze kalversterfte met weinig kosten flink omlaag. Volgens wetenschappers van de WUR zijn “bewustwording, tijd en mentaliteit van de veehouder belangrijke factoren die een rol spelen bij de resultaten van de kalveropfok” en is een sterftepercentage van twee procent ook haalbaar.¹⁷

Overbezetting stallen

De huisvesting van koeien is een hoge kostenpost voor een melkveehouder. Daarom komt het regelmatig voor dat er in stallen tien procent meer koeien worden gehouden dan dat er ligplekken zijn¹⁸. In de praktijk betekent dit dat er koeien zijn die niet genoeg kunnen rusten en slapen en moeten concurreren voor een ligplek, wat voor stress zorgt¹⁹. Ze moeten langer blijven staan of op met mest bevulde plekken liggen die niet als ligplek zijn bedoeld. Er is dan ook een hogere kans op pootproblemen en uierontsteking (mastitis)²⁰. Overbezetting is niet alleen slecht voor de koe, maar het kost de boer ook geld. Experts zijn het erover eens dat een hoge bezetting voor meer ziektekosten en een lagere melkproductie zorgen²¹. Minder koeien in de stal houden kan onder de streep dus voor meer geld zorgen. Desondanks zet een deel van de boeren de stal te vol.²²

¹⁶ WUR, 2017: <https://edepot.wur.nl/440991>

¹⁷ WUR, 2017: <https://edepot.wur.nl/440991>

¹⁸ Vakblad Boerderij, 2016: <https://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Blogs/2016/3/Stop-overbezetting-in-de-melkveehouderij-2778357W/>

¹⁹ Groen Kennisnet, 2018: <https://www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/show/Minder-melkproductie-in-overbezette-melkveestal.htm>

²⁰ Vakblad Melkveebedrijf, 2009:

<https://maken.wikiwijs.nl/bestanden/166940/Huisvesting%20en%20overbezetting.pdf>

²¹ WUR 2018: <https://edepot.wur.nl/451673>

Veearts.nl, 2018: <https://www.veearts.nl/2018/overbezetting-ligboxenstal-kost-geld/>

²² WUR, 2017: <https://edepot.wur.nl/423671>

Conclusie: uiting strijdig met de NRC

Farmers Defence Force pretendeert dat de Nederlandse vee-industrie 'puur natuur' is en dat veehouders 'het beste' doen voor dieren. Hiermee sust zij het geweten van consumenten van dierlijke producten. Het bovenstaande laat echter zien dat de situatie in de Nederlandse vee-industrie niet overeenkomt met wat met deze aanduidingen wordt beschreven.

Aldus licht Farmers Defence Force de consument verkeerd voor en beperkt zij de gemiddelde consument in het nemen van een geïnformeerd besluit over de aankoop van dierlijke producten. Gevolg daarvan is dat de gemiddelde klant mogelijk een beslissing neemt die hij anders niet had genomen. Op grond van het bovenstaande is de bestreden tv-commercial misleidend en daardoor oneerlijk in de zin van artikel 7 NRC.

Wakker Dier verzoekt uw Commissie de bestreden reclame-uiting te beoordelen op grond van de NRC. Mocht u besluiten deze klacht in een zitting ter tafel te laten komen, dan horen wij dat graag.

Hoogachtend, namens Stichting Wakker Dier

Collin Molenaar

Campagnemedewerker Wakker Dier
Telefoon: 020-4604210
E-mail: collin@wakkerdier.nl